

Målnummer:	3026-1991	Avdelning:	
Avgörandedatum:	1993-01-12		
Rubrik:	Enligt kollektivavtal mellan Svenska Film- och Biografföreningen och Svenska Teaterförbundet var vissa kategorier av medverkande vid filminspelning berättigade till särskild ersättning i form av royalty, om producenten visade eller spred filmen i viss större omfattning. När denna ersättning, som enligt avtalet skulle utbetalas till och därefter fördelas av Svenska Teaterförbundet, har utbetalts till medverkande i filmproduktion har ersättningen ansetts skola ingå i underlaget för beräkning av avgifter enligt 2 kap. 3 § lagen (1981:691) om socialavgifter.		
Lagrum:	2 kap. 3 § lagen (1981:691) om socialavgifter i dess för utgiftsåret 1986 gällande lydelse		
Rättsfall:			

REFERAT

Av 2 kap. 3 § lagen (1981:691) om socialavgifter, i dess för utgiftsåret 1986 gällande lydelse, framgår att underlaget för beräkning av avgifterna utgjordes av summan av vad arbetsgivaren under året hade utgivit som bl.a. lön i pengar eller annan ersättning för arbete, som utförts för annans räkning.

Vid filminspelningar utbetalades enligt ett avtal mellan Svenska Film & Biografföreningen å ena sidan och Svenska Teaterförbundet å andra sidan ersättningar till artister, regissörer m.fl. Ersättningarna avsåg arvode för inspelning och efterbearbetning samt för producentens rätt att enligt avtalets bestämmelser sprida verket. Ersättningarna skulle enligt avtalet utbetalas till Teaterförbundet, som sedan i sin tur hade att fördela ersättningen enligt vissa närmare angivna regler. I ersättningarna ingick bl.a. en upphovsrättsligt grundad kompensation. - Vissa kategorier medverkande kunde därutöver erhålla ytterligare ersättning i form av royalty, om filmen visades eller spreds i större omfattning än vad som angavs i grundvillkoren.

Sandrew Film & Teater AB påfördes arbetsgivaravgifter på den ersättning som i enlighet med det ovan beskrivna utbetalades till Teaterförbundet och därefter av detta fördelats med anledning av att filmer spreds i större omfattning än vad som angavs i grundvillkoren.

I besvär yrkade bolaget att den här i frågavarande ersättningen inte skulle inräknas i underlaget för arbetsgivaravgifter.

Länsrätten i Stockholms län (1990-03-01, ordförande Florén) yttrade: Av 2 kap. 3 § lagen om socialavgifter framgår att underlaget för beräkning av arbetsgivaravgifter är summan av vad arbetsgivaren under året utgett som lön i pengar eller naturaförmåner. - Ifrågavarande ersättningar utbetalas på grund av ett avtal mellan bolaget och Svenska Teaterförbundet. När utbetalningarna sedan av förbundet delvis vidarebefordrats till medlemmarna har det inte skett på grund av något mellan bolaget och de enskilda medlemmarna träffat anställningsavtal. Vid angivna förhållande finner länsrätten att ersättningarna inte kan anses som lön. Ersättningarna skall därför ej ingå i underlaget för arbetsgivaravgifter. - Länsrätten nedsätter underlaget för arbetsgivaravgifter med 22 011 kr och visar målet åter till lokala skattemyndigheten för ny handläggning.

I besvär yrkade Skattemyndigheten i Stockholms län att länsrättens dom skulle undanröjas och lokala skattemyndighetens beslut skulle fastställas. Kammarrätten i Stockholm (1991-05-06, Montgomery, Fischerström) yttrade: Den ersättning som har utgetts får - oavsett att den har upphovsrättslig grund - anses grundad på ett uppdragsförhållande mellan producenten och vissa i produktionen medverkande personer. På ersättningen skall därför utgå socialavgifter. Det förhållandet att bolaget på grund av kollektivavtal utbetalt ersättningen till Svenska Teaterförbundet i stället för direkt till uppdragstagarna förändrar inte dess karaktär. I målet är ostridigt att de personer på vilkas prestationer ersättningen är grundad var anställda av bolaget eller att anse som osjälvständiga uppdragstagare gentemot bolaget vid arbetets utförande. Mot bakgrund härav skall ifrågavarande ersättning ingå i bolagets avgiftsunderlag. - Kammarrätten undanröjer länsrättens dom och fastställer lokala skattemyndighetens beslut.

Kammarrättsrådet Siegard, referent, var skiljaktig och anförde: Frågan i målet är om de aktuella utbetalningarna om 22011 kr från Svenska Teaterförbundet till artister, som varit anställda eller uppdragstagare hos bolaget, och som härrör från ersättningar som bolaget enligt kollektivavtal mellan Svenska Film- och Biograföreningen och förbundet varit skyldigt att betala ut till ST på grund av dessa artisters upphovsrätt, skall anses utgöra sådan lön som avses i 2 kap. 3 § lagen om socialavgifter. - Det kan då först konstateras att det inte gjorts gällande att dessa utbetalningar inte i sin helhet primärt skulle vara upphovsrättsligt grundade, t.ex. genom att en del av gaget för artisternas medverkan skulle ha bytts mot royalty. Det är således ostridigt fråga om ersättningar som - utöver marknadsmässigt fastställda gager för artisternas medverkan i viss film - enligt ovan nämnda kollektivavtal skall utgå enbart på grund av dessa artisters upphovsrätt. - Det synes vidare inte kunna komma i fråga att anse enligt kollektivavtalet utbetalda ersättningar som lön i de fall den ursprungliga filmproducenten överlåtit visningsrätten till annan, när denna exploateras på sådant sätt att skyldigheten att betala ersättning till Svenska Teaterförbundet inträder. På grund härav och då frågan om socialavgifter skall utgå på den upphovsrättsliga ersättningen inte rimligen bör behandlas olika beroende på om visningsrätten ligger kvar hos den ursprungliga filmproducenten eller om den överlåtit till annan, bör inte enbart den omständigheten, att det en gång i tiden förelegat ett anställnings-/uppdragsförhållande mellan den som har att betala ut upphovsrättsersättningen till förbundet och den artist som genom förbundets förmedling i större eller mindre utsträckning slutligen får del av dessa ersättningar, medföra att de vidarebefordrade ersättningarna skall anses som lön. - Skyldigheten för bolaget att utge ersättning och storleken av denna är dessutom helt avhängiga, inte av det tidigare anställnings/uppdragsförhållandet, utan av utnyttjandet av en visningsrätt. Sålunda skall bolaget enligt kollektivavtalet till Svenska Teaterförbundet utge 15 procent av sina nettointäkter beräknade på visst sätt av en visning, oavsett hur många artister av den aktuella kategorin som medverkat i filmen och hur mycket de medverkat. Vidare följer av kollektivavtalets regler bl.a. att det faktiskt inte är bolaget eller artisten utan Svenska Teaterförbundet som bestämmer storleken på den ersättning som slutligen tillfaller artisten på grund av upphovsrätten. Även dessa omständigheter talar mot att anse de aktuella ersättningarna som lön från bolaget till artisten. - Sammanfattningsvis finner jag sålunda att de från Svenska Teaterförbundet vidarebefordrade beloppen inte kan betraktas som annat än en rent upphovsrättslig ersättning, så skild från anställningen/uppdraget hos bolaget, att beloppen inte skall anses som lön enligt 2 kap. 3 § lagen om socialavgifter. Besvären borde därför ha lämnats utan bifall.

I besvär hos Regeringsrätten yrkade bolaget att kammarrättens dom skulle undanröjas och att det skulle fastslås att de i målet aktuella ersättningarna var att anse som upphovsrättsligt grundade utbetalningar vilka inte var att jämställa med socialavgiftsgrundande lön.

Prövningstillstånd meddelades.

Regeringsrätten (1993-02-15, Wahlgren, Björne, Tottie, Werner, Ragnemalm) yttrade - efter att ha redogjort för de inledningsvis anförda lagrummet och omständigheterna i målet - följande:

Frågan i målet är om denna upphovsrättsligt grundade, tillkommande ersättning skall ingå i avgiftsunderlaget.

Först kan konstateras att i målet är ostridigt att de personer vilka varit berättigade till ytterligare ersättning för sin medverkan varit anställda av bolaget eller att anse som uppdragstagare gentemot detta vid arbetets utförande. Vidare är ostridigt att endast ersättningar, som av Svenska Teaterförbundet vidarebefordrats till medverkande, har avgiftsbelagts.

Den nu aktuella tillkommande ersättningen, som utgått på grund av att det inspelade verket spridits i vidare omfattning än vad som enligt avtalet generellt medges och kompenseras genom utgående gage, är enligt avtalet knutet till individer, tillhörande vissa kategorier av medverkande. Beloppen inbetalas till Svenska Teaterförbundet men avses uppenbarligen i allt väsentligt skola vidarebefordras till de berörda personerna; detta framgår bl.a. av att det enligt avtalet åligger producenten att till redovisningen foga erforderliga uppgifter för fördelning. Regeringsrätten finner mot bakgrund härav, att ersättningen får anses direkt betingad av det engagemang de medverkande tidigare haft hos bolaget och att den sålunda - oavsett dess upphovsrättsliga karaktär - är grundad på ett anställnings- eller uppdragsförhållande mellan bolaget och de vid inspelningen medverkande personerna. På ersättningen skall därför arbetsgivaravgifter utgå. Det förhållandet, att bolaget på grund av kollektivavtal utbetalat ersättningarna till Svenska Teaterförbundet i stället för direkt till berörda personer, förändrar inte ersättningens karaktär. Regeringsrätten fastställer det slut som kammarrättens dom innehåller.

Föredraget 1993-01-12, föredragande Perttu,

målnummer 3026-1991

Sökord: Socialavgifter - ersättning enligt kollektivavtal mellan Svenska Film- och Biografföreningen och Svenska Teaterförbundet vilken utbetalats till förbundet och avsåg royalty till medverkande vid filminspelning har, sedan ersättningen av förbundet fördelats, ansetts skola ingå i underlaget för beräkning av avgifter

Litteratur: prop. 1981/82:10, s. 54ff.
Ds S 1983:7, s. 102, 104
SOU 1983:53, s. 131 ff.
RFV, Allmänna råd 1991:1, s. 57
Olsson, Copyright, Svensk och internationell upphovsrätt, 4:e uppl. 1990, s. 138ff.
Stenström, Skattenytt 1992, s. 216
